

ภาย นวม ตัว โชน

กับ

บท ร้อง และ พาก เจริญ

ทำขึ้นโดย คณะนิสิต
โรงเรียนสตรีศรีนครินทร

โชน สมัย เด่น

ช่วย งาน เปิด โรงเรียน นาย รัชช ชัน มัชฌม

ณ วัน เสาร์ ที่ ๒๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๗

ของ

โชน สัมภักต์

ช่วย งาน เปิด โรงเรียน นาย ร้อย ชั้น มัธยม

ณ วัน เสาร์ ที่ ๒๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๘

คำอธิบาย

โซน ว่าง นี้ เรียก นาม ว่า “โซน สม่ค เล่น” เพราะ ผู้ เล่น ๆ โดย ความ สม่ค เอง ไม่ใช่ ถูก กะ เกณฑ์ ฎ เห็นแก่่ สิ้น จ้าง มี ความ ประสงค์ แต่ จะ ให้ ผู้ ที่ คู่ น เคย ขอบ พอกัน และ ที่ เป็น คน ชั้น เดียว กัน มี ความ รื่น เริง และ เพื่อ จะ ได้ ไม่ หลง ลืม ว่า ศิลปวิทยาการ เล่น เต็ม ว่า ไม่ จำ จะ ต้อง เป็น ของ ฝรั่ง จึง จะ ดู ได้ ของ โบราณ ของ ไทย เรา มี อยู่ ไม่ ควร จะ ให้ เลื่อม สลวย ไป เสีย

โซน ว่าง นี้ ได้ เคย เล่น แต่ ที่ พระราชวัง สราญรมย์ เป็น พื้น แต่ ครั้ง นี้ เห็น ว่า ผู้ ที่ เป็น นักเรียน นาย ร้อย ก็ เป็น คน ชั้น เดียว กัน และ เป็น ที่ หวัง อยู่ ว่า จะ เป็น กำล้ง ของ ชาติ เรา ต่อ ไป พวก โซน จึง มี ความ เต็ม ใจ มา ช่วย งาน เพื่อให้ เป็น การ ศึก ครั้น ถ้า แม่ ว่า ผู้ ที่ ดู รู้ ลึก ว่า สนุก และ แล เห็น อยู่ ว่า การ เล่น อย่าง ไทย แท้ ก็ ยัง เป็น สิ่ง ที่ ควร ดู อยู่ แล้ว ผู้ ที่ ออก น้ำ พัก น้ำ แรง เล่น ให้ ดู ก็ จะ รู้ ลึก ว่า ได้รับ ความ พอ ใจ ยิ่ง กว่า ได้ สิ้น จ้าง อย่าง ไต ๆ ทั้ง สิ้น

ใน หมู่ ผู้ ที่ เป็น ตัว โซน มี หม่อม เจ้า และ บุตร ข้าราชการ คือ :—

๑. หม่อมเจ้าชัชวลิต (พระ) ใน พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นพรหมวรานุรักษ์
๒. หม่อมเจ้าแวจจักร (พระ) ใน พระเจ้าวรวงษ์เธอ กรมหมื่นอนุพงษ์จักรพรรดิ
๓. หม่อมราชวงษ์ โป๊ะ (พิเภา) ใน พระวรวงษ์เธอ กรมหมื่นปราบปรปักษ์
๔. หม่อมราชวงษ์มานพ (เชน) ใน หม่อมเจ้าทิศโนภาค
๕. หม่อมหลวงเฟื้อ (พระอรชุน) } บุตร พระยาประสิทธิ์
๖. หม่อมหลวงพิน (พระลักษณ) } ศุภการ (ม.ร.ว.ล ม้าย)
๗. หม่อมหลวงอรุ (องค์ท) บุตรหม่อมอมรวงษ์ วิจิตร (ม.ร.ว.ปฐม)
๘. นายคล้าย (หนุมาน) บุตร เจ้าพระยาสุรพันธ์ วิสุทธิ

- ๙. นายพราว (เชน) บุตร เจ้าพระยาศรีธรรมราช
- ๑๐. นายเข็ด (ลิง เล็ก) บุตร นายพลตรี พระยาไกรเพ็ชรรัตนสงคราม
- ๑๑. นายสุนทร (เสนา ยักษ์) บุตร พระยาศรีสุนทรโวหาร
- ๑๒. นายประณีต (รามสูร ตั้ว รบ)
- ๑๓. นายประสิทธิ์ (เสนา ยักษ์)
- ๑๔. นายประเสริฐ (นาง)
- ๑๕. นาย ประดิษฐ์ (เชน)
- ๑๖. นายชู้ต (ลิบ แปรต มงกุฏ) บุตร พระยารัตนโกษา
- ๑๗. นายสมบุญ (เชน) บุตร พระยาศิรินครเทพสัมพันธ์
- ๑๘. นายโต (อินทรชิต) บุตร พระอรรคการประสิทธิ์
- ๑๙. นาย ไข่ (จำวด) บุตร หลวงทุงการ กำจัด (เทียม)
- ๒๐. นายเล็ก (ลิบ แปรต มงกุฏ) บุตร นายพันตรี หลวงสรสิทธิยานุการ
- ๒๑. นายไชน (ลิบ แปรต มงกุฏ) บุตร นาย สรรพพิไชย (เชน)
- ๒๒. นายทองเล่ง (นาง) บุตร ชุนนัฎกานุกัษี

บุตร พระยาประชาธิปไตยจักร์ (เข้ม)

นอกจาก ผู้ที่ กล่าว นาม มา แล้ว นี้ เปน บุตร พล เวื่อน มีหลักฐานแลได้
 ถวาย ตั้ว เปน มหาต เล็ก อยู่ใน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชมกุฎราชกุมาร ทุก คน
 ใน ที่ สุด นี้ พวก ไชน ถือเอาโอกาส เพื่อแสดงให้ ปรากฏ ว่าที่ เล่นได้ ถึง
 เพียง นี้ ก็ เพราะ อาศัย ความ ฝึก สอน ของ ครู ซึ่ง นับว่า มี วิชา อย่าง ดี ที่
 สุด ใน สมัย นี้ กล่าว คือ ชุน ะมา ภาษา (ครู ยักษ์) ๑ ชุนนัฎกานุกัษี (ครู
 พระ และ นาง) ๑ ชุน พานักันฉนิกร (ครู ฆานร) ๑ จึง ควร ชอบใจ ท่าน ทั้ง ๓ นี้

หม่อม หลวงเพื่อ }
 นาย หลาบ } ผู้ จัด การ

(๓)

ชุด ที่ ๑

รามสูร ชิง แก้ว

ตัว โขน

พระ อรุณ	หม่อม หลวง เพื่อ
นาง เมฆขลา	นาย ช่าง
รามสูร (ตัว ออก จาก วิมาน กับ ชิง แก้ว)	นาย หลาบ
รามสูร (ตัว ไล่ เทวดา นาง ฟ้า)	ขุน วิชาภาษา
รามสูร (ตัว รบ)	นาย ประดิษฐ์

ตัว ระบุว่า	}	คู่ ที่ ๑	{	ขุน นัฏกานฤักษ์ (พระ)
			{	นาย อยุ่ (นาง)
		คู่ ที่ ๒	{	หม่อม เจ้า ชัชวลิต (พระ)
			{	นาย ประเสริฐ (นาง)
		คู่ ที่ ๓	{	นาย เงิน (พระ)
			{	นาย พร้อม (นาง)
		คู่ ที่ ๔	{	หม่อม เจ้า แวง จักร (พระ)
			{	นาย ทอง แล่ง (นาง)

บท ร้อง

(คัด จาก พระราชนิพนธ์ รามเกียรติ์ เล่ม ๓ สมุดไทย เลือก ไข้ ฉေးาะ
ที่ ต้อง การ เพราะ ฉนั้น บาง แห่ง กลอน ท้าย กับ ต้น ใน บท ต่อ จึง เชื่อม
ไม่ สนิท อยู่ บ้าง แต่ เห็น ว่า ดี กว่า แก่ ของ เดิม)

(ลง โอง เทพบุตร นาง ฟ้า คู้ หน้า ออก ยืน ประตุ ฉาก ช้าง ละ ตั้ว สมมุติ
ว่า เยี่ยม วิมาน)

ร้าย ๐ มา จะ กล่าว บท ไป ถึง ผุ่ ง เทวา ทุก ราชี ครั้น ยาม ะสันต์
ก็ ยินดี เปน ที่ สนุก สำราญ ขวน กัน ออก เล่น นักช้ตฤกษ์ อึก
เกริก ท้ว เทวสถาน ประชุม พร้อม กัน ทุก พินาน เล่น การ มหรรคพ เปน
โกลา ๖ โคม เวียน (เทพบุตร นาง ฟ้า ออก มา ช้าง ละ แถง)

พระ ทอง ๐ จึง ำ ระบำ รำ ร่าย ทอด กร กวีต กราย ทั้ง ช้าย ขว
รำ เรียง เคียง ชิด เข้า มา เลี่ยม ลอด สอด คว่ำ ทุก นาง แล้วย กลั้ม รำย
รำ ทำ ที่ แหก เปลี่ยน เสียต ลี มิ ให้ ห่าง ยัว ่ แยก คลอ-กัน ทาง
พลง แนม แกรม กล ปน มา ฉวย ฉุด ยุต นาง เบื้อง ช้าย ย้าย ไป หยอก
นาง ช้าง ขว ำ ริน เริง บรรเทิง ทุก เทวา ตั้ว ผุ่ ง นาง ฟ้า วิลากรรณ ๖

เบ้า หลุด ๐ เมื่อ นั้น นาง เทพธิดา สาร สวรรค์ รำ รว พ้อ ัว
ไม่ ติด พัน เกษม สันต์ ชำเลียง แล ไป ครั้น เทวัน เข้า ชิด ก็ บิด
หนี รำย รำ ทำ ที่ มิ ให้ ไกล่ หลีก เลี้ยว ตี จง เวียน ไป ไนยเนตร
ชม้อย คอย ที่ ครั้น เทพบุตร ฉุด คว่ำ นาง ฟ้า ป้อง ปัด สลัด หนี แสน
สนุก สุข เกษม เปรม ปรี ทุก เทพนารี เทวา ๖ เพลง (แล้วย เลย รำ เข้า โรง)

(พระ อรชุน ออก)

ยานี ๐ เมื่อ นั้น ฝ่าย พระ อรชุน แกล้ง กล้า แจ้ง ว่า เทพบุตร
นาง ฟ้า ขวน กั้น มา เล่น ก็ ยินดี อ่า องค์ ทรง เครื่อง อารภณ การ
จับ พระ ชรรค์ เรือง ศรี ออก จาก วิมาน รัตน์ มณี เหาะ มา ที่ ประชุม
เทวน์ ๆ กลม แล้ง เข็ด (เข้า โงง)

(นาง เมฆชลา ออก)

ร่าย ๐ เมื่อ นั้น ฝ่าย นาง มณี เมฆชลา อยู่ใน วิมาน รัตน์ สำหรับ
รักษา สมุทไทย เคย ไป ประชุม ด้วย เทวน์ เปน นิจนิรันตร์ หา ขาด ไม่
ครั้น ถึง ฤๅ กำนหนดไว้ อรไทย ขึ้น ชม ยินดี จึ่ง แต่ง องค์ ทรง เครื่อง
อลงกรณ์ งาม จน จำรัส รัศมี มือ ถือ ดวง แก้ว มณี เทวี่ ก็ ออก
จาก วิมาน ๆ เข็ด ฉิ่ง แล้ง เข็ด (เข้า โงง)

(เทพบุตร นาง ฟ้า ออก มา ตั้ แถว แล้ง นาง เมฆชลา ออก มา)

สิ้นวล ๐ ลง มา จาก กลีบ เมฆา เล่น ด้วย นาง ฟ้า เกษมสานต์ เรือย
ร้อง โอต พัน บรรเลง ลาน นาง ความรู้ งาม ไป มา ๆ (นาง เมฆชลา จับ คู่
กับ พระอรชุน จับ ระบุว่า ด้วย เทพบุตร นาง ฟ้า แล้ง พา กัน เข้า โงง)

(รามสูร ออก)

ร่าย ๐ เมื่อ นั้น รามสูร สิทธิศักดิ์ ยักษา อาไศรย ใน กลีบ เมฆา เปน
ที่ ภาศุก สำราญ มี ศร ชนวน เพ็ชร เปน อาวุธ ฤทธิ์รุต หยาบ ข้ำ กล้า หมาย
ทั้ง หศ สวรรค์ ขึ้น บาดาล เกวง เดช ชุน มาร ไม่ ทาน การ เพื่อน ยิง อ้ม เอิบ
กำเวิบ หนัก ทนง ศักดิ์ ตัง หนึ่ง ไกรสร อ่า องค์ ทรง เครื่อง อารภณ จับ
ขรียน ฤทธิ์รอุต แล้ง เหาะ มา ๆ รอย แล้ง กราว และ เข็ด.

๐ รวด เร็ว ตัง หนึ่ง ลม พัด เฉวียน ฆวัด ไป ในเวหา (รามสูร เข้า โงง)

พระอรุณ นางเมฆชลา และ พวก ระบุว่า ออก มา ตั้ แถง แล้ว รามสูร ตั้ ไล่ออก) เยี่ยม ออก จาก กลีบ เมฆา อสุราเห็นแก้วแววไว ซึ่ง นางเมฆชลา โยน เล่น ยิง เห็น ยิง ขอบ อังคณาไศรย ยิง พิศ ยิง คิด ต้อง ใจ จะ ไคร ใต้ ตวง จินตา หมาย เขม้น เช่น เขี้ยว จะ วาญวอญ กว กุม ชวาน เพ็ชร เงื่อ ง่า เม่น โผน โจน ใโป ใน เมฆา ไล่ นางเมฆชลา ตั้ว ฤทธิ ๖ เขต.

(พระอรุณ กับ นางเมฆชลา เข้า โรง รามสูร ไล่ เทพบุตรและ นางฟ้า ๗ หนี เข้า โรง ที่ ละ ตั้ จน หมด แล้ว รามสูร เข้า โรง)

(นางเมฆชลา ออก สมมุตี ว่า เข้า แอบ อยู่ใน กลีบ เมฆ แล้ว รามสูร ตั้ เติม ออก)

๐ เมื่อ นั้น รามสูร ฤทธิ ไกร ใจ หาญ เห็น เทวัน นาง ฟ้า ยุพาพาล รั้ง หนี ลน ลาน ภู่น ใโป ยัง แต่ โผน นางเมฆชลา เข้า แอบ เมฆากลับ ใหญ่ อสุรา สำแดง ฤทธิ ไกร โลด โผน โจน ไล่ ราวี่ ๖ เขต (รามสูร ไล่ เมฆชลา ออก กลาง แจ้ง)

เขต รั้ง ๐ เมื่อ นั้น นวล นาง เมฆชลา มารศรี เลี้ยว พ้อ รามสูร อสุรี กร โผน มณิ จินตา ทำ ที่ ประหนึ่ง จะ ให้ แก้ว กดอก แสง พราย แพรง บน ทัตถา ครั้น รามสูร ไล่ เลี้ยว มา กัถยา รั่า พ้อ อสุรี ๖

กราว รั่า ๐ นาง แกล้ง เลี้ยว ลัด ฆวัด เฉวียน เวียน ใโป ตาม จักรวาศี มือ หนึ่ง ชู แก้ว มณิ ทำ ที่ เยาะ เย้ย อสุรา ๖

รั่า ๐ เมื่อ นั้น รั้ง รามสูร ยักษา ครั้น แสง แก้ว แว รับ รับ ตา อสุรา รั้ว ไกรช คือ ไฟ เหม่ ๗ เมฆชลา นารี ภู จะ ล้าง รั้ว เสียว ให้ ใต้ กวัด แถ่ง ชวาน เพ็ชร ตั้ เปลวไฟ ก็ รั่ว ใโป ตั้ว ก่าล้ง ฤทธิ มิ ใต้ ต้อง กีย กัถยา ยักษา เตื่อต ตาล ทยาน จิตร ไล่ ไล่ พัลวัน ภาวะรั้น รัิต ตาม ติต

คว่ำ ไชว เขามาลัย ฯ เขิต (รามสูร ไล่ นาง เมฆชลา นาง หนี เข้า โรง แล้ว รามสูร ก็ เข้า โรง)

(พระอรชุน ออก มา สมมุติ ว่า เหาะ ผ่านไป เข้า โรง รามสูร ตั้ วน ออก มา แล้ว พระอรชุน ออก มา เหาะ ผ่าน หน้า รามสูร ชัด ใจ)

๐ มา พบ พระอรชุนเทเวศร์ เรื่องเดช คักดา กล้า หาญ มือ ถือ พระชวรค์ สร้อยกานต์ เหาะ ผ่าน หน้า มา ก็ ชัด ใจ ชบ เขี้ยว เคี้ยว ฟัน ทำ อำนาจ ฆาต เสี่ยง สนั่น หน่น ไทว แล้ว ร้อง ตวาด ประกาศ ไป ว่า เหาะ ญู่ ไต อหังกา นาม กร เปน ไฉน จึ่ง อาจ อง ทนง ใจ เหาะ ทยาน ผ่าน หน้า ตั้ ญู ญู่ ทรง คักดา ชื่อ ว่า รามสูรอสูรี้ ปราย ไป ไต่ ทั่ว ไตร จักร สุวารักษ์ เกวง ฤทธิ ทุก ฐาณี มิ่ง ไม่ รั้ จัก กอง อักคี วัน นี้ จะ ม้วย ชีวัน ฯ

๐ เมื่อ นั้น พระอรชุน ฤทธิเวง แสง ษัน ไต่ ฟัง กั้ว โกรธ ตัง ไฟ กัลป์ ตั้ สั่น ร้อง ตอบ วาจา อัน นาม กร ของ เหา ฤ ฐือ ว่า อรชุน แกล้ง กล้า เหาะ มา โดย ทาง เมฆา ไชว ว่า เหา เขี้ยว เคี้ยว ชุน มาร อัน ตั้ ของ มิ่ง นี้ เปน ไฉน มา อวด ฤทธิ โกร กล้า หาญ ญู นี้ ก็ หน้ ว่า ชาย ชาย ฤ สท้าน ทั่ว ทั่ว แดน ไตร ทศกรรฐ์ สิบ เคี้ยว ยี่ สิบ หัตถ์ ญู ยัง จับ มัด เหา มา ไต่ ตั้ เอง สอง มือ จะ ชิง ไชย ที่ ไทน จะ รอด ชีวี่ ฯ

๐ เมื่อ นั้น รามสูร สิทธิศักดิ์ ยักษี ฟัง พระอรชุน พาที โกรธ ตัง อักคี ไหม่ ฟ้า กร กุม ขวาน เพ็ชร กวัด แกวง ตา แดง เขม้น เช่น ฆ่า สำแดง แดง ฤทธิมหา ยักษา เข้า ไล่ รอด ญู ฯ

๐ เมื่อ นั้น องค์ พระอรชุน ใจ หาญ รับ รong บ้อง กัน ประจัน ฆาล แ่น ทยาน เข้า ต่อกุมกัณฑ์ กร ช้าย จับ เคี้ยว อสุรา กร ขวา เจือด เจือ พระชวรค์ กลอก กลับ สับปะยุทธิ พัดวัน เสี่ยง สนั่น ควัน ควัน เมฆา ฯ เขิต (วน กั้น)

๐ เมื่อ นั้น จึง รามสูร ยักษา ประจัน กร รอญ ราวญ เทหา โจน ขึ้น
เหยียบ บ่า ด้วย ฤทธิ ๖

๐ ฉวย จับ ฏฐา ง่า ขวาน จะ สังหาร ด้วย กำลัง ยักษี พระอรชุน เรื่อง
ฤทธิ ราที ก็ สลัด อสุรี เสีย ทน แล้ว โจน ขึ้น เหยียบ ไหล่ ยักษา กร ขวา
ก็ ฟาด ด้วย พระขรรค์ รามสูร รับ รวง ป้อง กัน แล้ว หัน สลัด กระเด็น ไป
พระอรชุน ก็ พลัด จาก บ่า ยักษา จับ บาท ทั้ง สอง ได้ ฟาด เข้า กับ เหลี่ยม
เมรุไกร หวน ไหว ทั้ง ไตร โลกาว โอด (พระอรชุน ล้ม แล้ว เสยหาย เข้า โรง)

๐ ครั้น ว่า ชนะ แก่ สง ความ มี ความ ชื่น ชม เกษมศรี แก่ง ขวาน
ปาน แสง อสุณี เหาะ ไป ที่ อยู่ ด้วย ร่วง ไว ๆ เชิด (เข้า โรง)

จบ ฤๅ

(๑๐)

ชุด ที่ ๒

พิธี กุมภนิษา

คำ ขี้แจง

บท พาก และ เจรจา ใน ชุด พิธี กุมนานยา นี้ ได้ แต่ง ขึ้น ใหม่ ทั้งสิ้น แต่ ได้ ใช้ พระราชนิพนธ์รวมเกียรติ รัชกาล ที่ ๑ เป็น หลัก จะ พลิก แปลง ไป บ้าง ก็ แต่ เพียง เล็ก น้อย พอ ให้ เหมาะ กับ การ ที่ จะ เล่น ได้ สดวก

อนึ่ง วิธี เล่น ก็ ใช้ ตาม แบบ ของ ครู ผู้ ฝึก หัด เป็น พื้น แต่ ข้าพเจ้า ได้ แก้ ไข เพิ่ม เต็ม บ้าง บาง แห่ง คือ :—

๑) ใน ตอน เมื่อ ฆราวาส เข้า หัก โรง พิธี แล้ว อินทรชิต ต้อน พลยกัษย์ เข้า รบ ตาม แบบ ที่ เล่น เขา ก็ ให้ เข้า รบ ที่ เดียว แต่ ข้าพเจ้า เห็น ว่า เมื่อ ถูก ทำลาย พิธี เช่น นั้น แล้ว พวก ยักษ์ คง จะ กำลัง ตกใจ ใจ คง ไม่ สู้ ดี จึง ย่นย่อ ไม่ ไคร่ จะ เข้า ต่อ สู้ กับ ฆราวาส จน อินทรชิต ไกรภ ไไล่ ต้อน เข้า ไป จึง จำ เป็น จำ ใจ รบ แปล ว่า ฤกษ์ เสีย แต่ ต้น มือ ตั้ง นี้

๒) เมื่อ อินทรชิต แผลง ศร นาคบาด ข้าพเจ้า เห็น ว่า ให้ จำ อด คือ ตัว นาค ออก มา ตู รุง รัง จึง ให้ คน แต่ง เป็น เครื่อง นาค คือ ออก มา ครั้น เมื่อ พระลักษมณ์ แผลง ศร พราย วาด เรียก พระยาครุฑ ก็ ไม่ ให้ จำ อด เอา ผ้า กระ พือ แทน ปีก ให้ ตัว ไชน ดี ๆ แต่ง เป็น ครุฑ ออก มา เสีย ที่ เดียว เพื่อ จะ ได้ รบ กับ นาค ให้ เป็น ท่า เป็น ทาง พอ จะ ตู ได้ (เครื่อง ครุฑ ก็ ไม่ ใช้ อย่าง ที่ เห็น โดย มาก แต่ คิด ทำ เทียบ แบบ ครุฑ ที่ ใน นิหาร พระม้า วัด พระบรมธาตุ เมือง นคร ศรีธรรมราช ขญา ใช้ เป็น ทวง เทริด อย่าง โบราณ)

๓) เมื่อ พระลักษมณ์ กับ อินทรชิต แผลง ศร พรหมาศ พร้อม กัน นั้น ตาม ธรรมดา เขา ก็ ให้ จำ อด คือ อาวุธ ต่าง ๆ ออก มา ตี กัน ไป มา แต่ ข้าพเจ้า

เห็น รุง รัง และไม้ ชั้น ด้วย จึง คิด ให้ มี หุ่น ยนต์ ออก มา ช้าง ละ ตั้ว มา รำ
ง่าง ตี กัน ใช้ สระ หม่า ปี่ กลอง ขวา พอ ให้ เห็น เป็น เครื่อง หมายถึง ว่า ศ
ต่อ ศร. สู้ ฤทธิ์ กัน ถ้า จะ เปรียบ ให้ ทหาร เข้าใจ ก็ กล่าว ได้ ว่า หุ่นยนต์
นั้น เปรียบ เหมือน กอง สมมุติ ใน เวลา ประลอง ยุทธ นั้น เอง

๔) อินทรชิต เมื่อ จะ หนี ข้าพเจ้า ให้ หยิบ จักร ที่ จะ ใช้ ขวาง นั้น ออก
มา จาก ฝ่า โปก ตาม แบบ ที่ ขาว มัชฌิม ประเทศ จำพวก ชีค ยัง ใช้ อยู่ จน
ทุก วัน นี้ เข้าใจ ว่า เป็น ถูก ต้อง ตาม แบบ อินเดียโบราณ

ของ เหล่า นี้ อยู่ ช่าง จะ นอก แบบ ที่ เคย เห็น โชน ไตย มาก ใช้ อยู่
ข้าพเจ้า จึง ต้อง ขอ รับ ผิด ขอบ เอา เอง

ม. ๗.

(๑๓๙)

ตัว โชน
ฝ่าย มนุษย์

พระราม	ขุนนัฏกานุกัณฑ์
พระลักษมณ์	หม่อม หลวง ฟิ้น
พิเภก	หม่อม ราชวงศ์ ไ้ปะ
สุครีพ	นาย ผ่อง
ทศมาน	นาย คลาย
องคท	หม่อม หลวงอรุ
สิป แเปต มงกุฏ	{ นาย อู๊ด นาย ทิม นาย นวล นาย ตี นาย โชน นาย อ่า นาย เล็ก นาย สิ้น
ลิง เล็ก	นาย เชิด
พระยาครุฑ	นาย ผิว
หุ่นยนต์ศร พรหมาศ	นาย เงิน

ฝ่าย ยักษ์

อินทวิชิต	นาย โต
เสนา	{ นาย เคสือบ นาย ยม นาย จิตร นาย ทักษ์ นาย ทัง นาย สุนทร นาย เตชนี่ นาย ประสิทธิ์

(๓๔)

นาคบาศ นาย เสมียน นาย มุส
หุ่นยนต์ศร พรหมาศ นาย ประณิต

เขน

นาย เสมียน นาย พราว นาย ก่อง นาย ประดิษฐ
นาย สมบุญ นาย มุส ม. ร. ว. มานพ นาย พิง

จำ อวต

นาย ไร่ นาย เพิ่ม นาย ผล นาย หวัง นาย หลง นาย เขียน

บท พาก และ เจรจา

(จับ หุต พระราม พระลักษมณ์ พิเภก และ วานร ออก นั่ง ตาม
ที่ ทุก ตน)

พาก ○ สม เต็ม พระ ศรี ภูวนัย สติธย์ พลัปปลา ไชย ท่วม กลาง พระยา
พานร ○ ตั้ง ดาว ถ่อม ดวง จันทร จำรัส อำพร ภูธร จึง มี บัญชา ○ ตู
ก่อน พิเภก ไหรา ลูก เจ้า ลงกา กล่าว ว่า จะ ยก โยธี ○ ไป ยัง
อยุธยาธานี ช่วง ชิง บูรี แล ฝากผญ พวก เมา บรรโกลย ○ จริง อยู่
ตั้ง ว่า ฤๅไหน เมา คิด แคลง ใจ จง ตบรวง ให้ แจ้ง กิจจา ฯ

เจรจา ○ พิเภก ราชา รับ สั่ง พระ ทวง ธรรม์ กุณภันท์ ก็ ตั้ง จิตร จับ
ยามไป จับ ได้ ใน กาล ฆตา ก็ แจ้ง ด้วย ปรีชา ของ ยักษ์ี จึง
ชัยขุติ ทูล สนอง พระ โองการ ว่า ข้า แต่ พระ อวตารจักรกฤษณ์ อัน อินทร
ชิต ฤทธิรอมย ยก พหลพลนิกร มา เมื่อ วาน ให้ นักโทษ สุขาจาร แปลง อินทรีย์
แปง องค์ พระ มเหสี วิไลยวรรณ มา เช่น ฆ่า ให้ อาสัญ กลาง สนาม แล้ว
กล่าว ความ เสร แสร้ง แจ้ง เปน กล ว่า จะ ยก ทัพ ไป ราชู รอย โหม
หัก เขา นคร อยุธยา มัน อวด หาญ เจรจา หา จริง ไม่ ซึ่ง มัน ชำม ฆดาลัย
ไป แล้ว นั้น มัน ตั้ง จิตร ไป กระทำ การ พิธี อัน มี นาม ว่า กุณภินยา
ของ บรมชาติา มหา สาร ยัง เนิน เขา จักรวาท คีรี ศรี ที่ ใน เวฬุวัน อัน โอฟาร์
ตั้ง แม่ ว่า มัน ทำ เสรีจ ถ้วน เจ็ด วัน จะ ฆ่า มัน ไม่ ม้วย สังขาร ได้ ทั้ง
ปวง หมู่ พลไกร ของ ขุนमार จะ ทน ทาน ทบต ไป หมด ลีน นะ พระ
เจ้า ข้า ฯ

๐ พระ ทรง ศิลาปี ฟัง พิเภก ทูล กิจจา จึง บัญชา แก่ พระยา อสุรี ใน ครั้ง นี้ ท่าน จะ เห็น ใคร สามารถ อาจ ทำ ลาย พิธี ของ ชุนमार เล่า ท่าน ๗

๐ พิเภก ไทโรจจารย์ ฟัง ราชวาทิ ชูลี้กัร กวาม ทูล สนวนไป ไม่ เห็น ใคร จะ รอ ต่อ ศักดา ขอ ให้ พระ อนุชา ผู้ ทรง เดช กวีธา พล พานเวศ ไป ราชิ อินทรชิต อสุรี ชดา ชาด ชนม์ พรรษา ถึง ฉาฏู ชาด อายุ บรรลุ ถึง ที่ ตาย ใน คราว นี้ นะ พระ เจ้า ฐ้า ๗

๐ พระ ทริภักษ์ จักริ ฤทธิ รอดู ได้ ฟัง คำ พยากรณ์ ของ ไทโร จึง มี ราชบัญญัติ แต่ พระ ลักษณะ ว่า น้อย รั ก ผู้ เวียง ฤทธิรณ จง ยก พล ไป เนิน จักรวาทิ แล ล้าง ฆลาญ พิธี ของ อินทรชิต ให้ มัน เสื่อม เสี่ย กิจ วิทยา ด้วย กำล้ง ศักดา ให้ ย่อย ยับ กิติศัพท์ จะ เลื่อง ฎา ระเบิด ทัช ยืน อยู่ ทั่ว พระ อาทิตย์ พระ จันทร์ นะ เจ้า ๗

๐ อนุชา พระ ทรง สุปรรณ จึง ก้ม เกตุ บังคม ทูล พระ ทรง เดช ผู้ เชษฐา ฐ้า พระ บาท อาษา พระ จักริ ล้าง พิธี มิ ให้ เคื่อง เบื่อง บท มาลย์ นะ พระ เจ้า ฐ้า ๗

๐ สม เต็จ พระ อวดาร ได้ ฟัง คำ พระ อนุชา ปรีดา ขึ้น ชม สม ฤทัย จึง สรรวม สอด กอด ไว้ แล้ว สั่ง สอน ตู ก่อน น้อย รั ก ร่วม ชีวัน ชัน จะ ยก ไป ทำ ลาย ล้าง พิธี ครั้ง นี้ อย่า ประมาท ให้ พลาด พลั้ง พ่อ จง ตั้ง ตา ชมนั้น มอง มุ่ง หมาย คอย ทำ ลาย ล้าง อาวุธ ของ ยักษา เอา พิเภก ไทโร คน ชยัน นั้น ไป เพื่อ เปน ตา และ เปน ใจ จง สั่ง เกณฑ์ พล ไกร ตาม ประสงค์ เลือก ที่ ล้วน อาจ อง ทรง ฤทธิ แล้ว องค์ พระ จักริ ทรง จับ คร ทัช สาม เล่ม ฤทธิ รอดู ส่ง ประทาน พระ อวดาร ประสาท พระพร ไชย ให้

แก่ องค์ ธรรมา อุนธา ให้ สัตว์ หมู พาลา ปง ปลาสด ครั้น ตรัส แล้ว พระ
ภูวนารถ ก็ ฅาย ฅัน เข้า ภาย ใน สุวรรณ พลับ พลา ๖ เสมอ

(พระ ใหญ่ เข้า โรง พระ น้อย นั้ง เตียง ตาม เดิม)

๐ ฅาย น้อย องค์ พระ จักรว รั้งสวรรค จึ่ง สั้ง ลูก พระ สุริยัน เรือง ศักดา
ให้ จัด เตรียม โยธา กระบวน ทัพ ให้ พว้อม สรรพ ฉับ พลัน ตัวย ทัน ที ๖

๐ ไอรส พระ วพิ เทวราช น้อม ฅียง อภิวาท พระ อุนธา ออก มา นอก
พลับ พลา ฅี่ยม อู่ไร เกณฑ พหล พลไกร เปน โกลา ๖ (ออก ไป สั้ง จำ
อวด จัด ทัพ แล้ว กลับ เข้า มา ทูล)

๐ พระ ลักษณ์ ทรง ศักดา เกียรติ ขจร ครั้น ทราบ ว่า พลากร เตรียม
พว้อม แล้ว ก็ ลง จาก พระ แทน แก้ว ไป สระ สงร แต่ง พระองค์ ทรง
เครื่อง เรือง ระเบียบ สำหวั ซัตติยะวาชฅนุฑธิ งาม ประตุจ เทวา สุวาลัย
ทรง ศร สิทธิ ฤทธิไกร พลาจ ฅียง บาท ยุรยาตว ไป สู้ รวด เรือง สุวรรณ ๖
เสมอ (พระ น้อย พิภก และ งามร พา กัน หาย เข้า โรง ทัย เสมอ)

กราว นอก (ตั้ง กระบวน ทัพ และ ตรวจ พล)

พาก ๐ งาม วาชวัต ทรง ๖ ธรรม์ ประภาศร์ แพรง พรรณ ตัวย เพ็ชร
และ พลอย อ่ำไฟ ๐ กง กำ แก้ว ฅลิก ฅอง ใส เตียม อาษา ฅนย ละลิว
ประหนึ่ง ยาน ฅนต์ ๐ งาม ยาม พิศ หมู พยุห พล กำ ยำ คำน ฅม้น
จะ วาญ อสุรา ๐ ใต้ ฤกษ์ เลิก สุรเสณยา ฅลื่อน ฅบรณ ฅลคคลา ยก
ทัพ จาก พลับ พลา ไชย ๖ ฅิต (ยก ทัพ หาย เข้า โรง)

(จำอวดนำ โรงพิธิ ออกมาจัดแล้ว ฅินทรวิต แต่งกายเอาเพศแมน ฤทธิ
ออก นั้ง บน บัลดลังก์เสนา ยักษ์ นั้ง ล้อม เปน วง ต่าง ตน หลับ ตา ภาวนา อยู่

แล้ว ทัพ พะ ลักษณะ จึง ยก ออก มา พอ ตรง นำ โรง พืช ก็ หยด ทัพ มอง
อยู่ คู่หนึ่ง พระ น้อย ป้อง หน้า)

เงาะ ๐ ครั้น ครัวไล่แทบ เขา จักรวาท ยอด ตระหง่าน ใจอม ง้า ล้า เวหา
พระอนุชา เห็น โรง พืช ใหญ่ อยู่ใน กลาง ตง ไม้ อัน โอฬาร แล เห็น หมู่
ทวย หาญ ของ กุมภันท์ ล้อม เปน วง สาม ชั้น ตู แน่นหนา จึง บัญชาให้
พระยาอนุชิต ต้อน ทวย หาญ อัน เรือง ฤทธิ์ เข้า ใจม ตี ทำลาย โรง พืช ใน
ฉับ พลัน ๖

๐ ลุก พระพายคน ชยัน ฉัญชูลี แล้วต้อน หมูโยคี กอง ทัพ นำ เข้าใจม
ตี โยธา อสุรยักษี ประจัน ทัก โรง พืช ทำลาย ลาน ๖ เชิด (วนร เข้า ทำลาย
โรง พืช)

๐ กำแหง ทยุฆมาน ผู้ ทวง ฤทธิ์ เย้ย อินทรชิต แล้ว ชี หน้ำ ร้อง ว่า เหวย
อสุรา ผู้ ใจ พาล มิ่ง ฆวด ฤทธิ์ อหัง การ ทำ หาญ อีก กระทำ คึก ก็ ดี แต่
มายา ไหน มิ่ง ว่า จะ ยก พลไกร ไป อยุทธยา นูรี ศรี อัน วาจา พาตี ไม่มี
จริง เหมือน ผู้ หึงใจ พรัน ส่น ระวี มา ปลอม แปลง แต่ง ตั้ เปน ชีป่า
ถ้ำ แม่ ว่า รัก ตั้ กลั้ว ความ ตาย มา น้อม กาย น้อม เคียร อภิวาท กรวย
ลง แทบ พระบาท องค์ พระลักษณะ อนุชา พระทริภักษ์ จักรพงษ์ ถ้ำ แม่ ว่า
พระองค์ทรง เมตตา คง ประทาน ชีวา อ้าย สาธารณ ๖

๐ อินทรชิต ใจ หาญ ฟัง กระบี่ อสุรี กั้ว ไกรธ เปน พัน นกั พระยายักษ์
กระทับ บาทา แล้ว จึง มี วาจา ตอบ คำ ไป เหม่ ๆ อ้าย ลิง ไพร อหัง การ
มิ่ง นี้ พุต เปน พาล มีต โมहन มิ่ง แพ้ ฤทธิ์ กุมภันท์ หัง บ่าง นาย ได้ รอด
ตายเพราะ พิภก เปน คู่ คิต จะ ทนง มา ต่อ ฤทธิ์ กับ กู ได้ จะ มา พา กัน
บรรลัย ใน พริบ ตา ว่า พलग กวดี แก่ง ศร ทรง ต้อน พวก จัตรงคโยคี ให้

หัก โหม โจม ตี พวก กวนร บัด นั้น ๆ เข็ด (เสนา ยักษ์รบกับ สิบ แปด มงกุฏ)

๐ ลุก ท้าว ยี่สิบ กว ฤทธิรณ เห็น พวก พลแตก ตาย และ พ่ายหนี อสุรี จึง ประจง จับ ศรี สิทธิ วิศุขปา นัม ฤทธิไกร แผลง ไป เปน เพลิง เริง แรเง แสง ฉาน ผลาญ พวก พล กวนร บัด นั้น ๆ เข็ด ฉิ่ง (พอ แผลง ศรี ไป ก็ สาด ชัน เปน เพลิง)

๐ อนุชา พระสีกขณวงศ์ ฤทธิ เห็น อินทรชิต น้ำ ใจ หายู แผลง ศรี มา เปน เพลิง ผลาญ เหล่า โยธา พระราชา กั้ว ไกรรช เปน พัน นัก จึง จับ อัศนิ วาด ขึ้น พาด สาย หมายถึง อารุช ของ อสุรี ศรี ศรี นั้น ก็ กลาย เปน ท่า ฝน ตับ อัศนี ที่ ลาม ลน เหล่า โยธา บัด นั้น ๆ เข็ด ฉิ่ง (พอ แผลง ศรี ไป มี จำ อวด เอา น้ำ ออก มา พ่น และ ประพรม ไล่ ผู้ที่ สาด ชัน เข้า ใจ)

๐ อินทรชิต ยักษ์ ครั้น เห็น ไฟ ตับ ไป ด้วย ฤทธิ พระอนุชา อสุรา กั้ว ไกรรช หลวง โลด โผน โจน จั๋ง ทลวง เข้า ราชู ๆ

๐ อนุชา พระจักรี บรรพาศ คักดี เห็น ชุน ยักษ์ รุก ไล่ เหล่า กระบี่ มา เทบ ที่ รต ทรง อลงกรณ ก็ จับ ศรี พาด ตี อสุรา แล้ว ลง จาก วิชา มิ ข้า ที่ เข้า ต่อ ตี ด้วย อสุร กุมภัณฑ์ ๆ เข็ด (พระลักษณ รบ กับ อินทรชิต)

๐ ไวยส ทศกัณฐ์ ทรง ฤทธิ ต่อ ศักดา ด้วย น้อย พระจักรกฤษณ์ เห็น จะ สู้ วยฤทธิ ไม่ ทวาด ไหว จับ ศรี ไชย นาคบาศ ขึ้น บุกา แล้ว ตั้ง ตา เล็ง ตู หมู่ กระบี่ พอ ได้ ทำ อสุรี ก็ แผลง ไป เปน นาคา ฤทธิ ไกร เต็ม อัมพร เทียง เลี้ยว ไล่ กวนร อยู่ ไป มา ๆ รั (นาคบาศ ออก มา ไล่ กวนร)

๐ พระลักษณ วิชาหา ข้า ไม่ จับ พรายวตแผลงไป ใน เวหา เรียก พระยา สุปรรณ อัน ฤทธิ มา โฉบ เฉี่ยว นาคี บรรโกลย ลาน ๆ รั (พระยาครุฑ ออก มา) คุกพาท แล้ว เข็ด (ครุฑ เข้า ต่อ สู้ กับ นาค จับ นาค ได้) กวาว รำ (ครุฑ เข้า ใจ)

๑ อินทรชิต ขุนมาร ฤทธิรอน เห็น ศร ตอน แพ้ศร องค์ พระลักษมณ์ พระยายักษ์ เคืองแค้นแน่นฤทัย ยกพรหมาศฤทธิไกรแล้วร้ายเวท แล้วแผลงศรอันเรื่อง เดชมิได้ซ้ำ เปนสาตราอาวุธอันเกรียงไกร เต็มไปทั่วทั้งพื้นอัมพร ฯ

๑ ฝ่าย พระลักษมณ์ ฤทธิรอน เรื่อง คักตา ทราบความคิด อสุรา ผู้องอาจ จึงทรงจับพรหมาศแผลงไปพลัน ล้างอาวุธกุ่มภัณฑ์เป็นขูลี แลปวงพล อสุรีทั้งหลายนั้น ด้วยอำนาจทรงธรรม ฤทธิรอน ก็ต้องศรพิณาศตาย กลาดป่า ลื่นทั้งทัพ อสุราในบัดนั้น ฯ รั้ว (หุ่นยนต์ศรพรหมาศออกมา ช้างละตัว) สระหม่า ปี่กลองขมา (หุ่นรำจ้าวสู้กัน หุ่นยักษ์ล้ม หุ่น มนุษย์เลยฆ่าเสนา ยักษ์ทั้งสิ้น) โอด (เสนา ยักษ์ และ หุ่น เข้าโรง)

๑ อินทรชิต รั้วสวรรค์ ครั้นแพ้ศร พระอนุชา ทั้ง พุทไธยา ก็ตายสิ้น อสุรินทร์ ร้อนใจตั้งไฟเผาญ ขุนมาร ระทด สลดจิตร์ ลื่นฤทธิ ลื่นแรงจะ ต่อกร ครั้นจะอยู่ ร่าย รอน ด้วย มนุษย์ ก็เจ็บซ้ำระกำสุดลำบากใจ นำจะถึงที่บรรลัยในครานี้ จำจะลี้หลบคืนเข้าลังกา ทูลลาองค์ พระบิดา บังเกิดเกล้า กับองค์ พระแม่เจ้า เสนหา และ สุวรรณกันเฒ่า ร่วม ชีวัน แล้วจึงยกพลชั้น มา รำ ให้เต็มฝีมือ อีกสักทีจะตีกว่า ถ้า แม่ว่า อายุ นั้น ถึง ฉาฏ ก็ จะตายให้สมชาติ ชัดตียา ดำริห์ พลัง ยักษา จับ จักร แก้ว เมฆสุญ เพิศ แพร ขวางไปพลัน เปนเมฆใหญ่กำบังกัน อเนกทัณฑ์ แล้วเหาะไปยังลังกามหานคร บัดนั้น ฯ รั้ว (อินทรชิต ขวาง จักรแล้ว หายเข้าโรง)

เชิด (งานร เทียบ คั้นหาไม่พบ อินทรชิต กลับไปทูล พระลักษมณ์ ฯ สั่งให้เลิกทัพ ยกหายเข้าโรง)